

PO MIKLAVŽU

V šoli je bilo glasno.

V četrtem razredu so si učenci pripovedovali, kaj je komu prinesel Miklavž. Najmanjši med njimi, Janko Repič, je veselo zaklical: »Meni je prinesel največ!«

»Pa povej, kaj!« so poizvedovali sošolci.

»Miklavž mi je prinesel velikega gugalnega konja!« je veselo pravil Janko. »Kadar pridem iz šole, ga zajaham. To je lepo! In pa nogavico, polno slaščic, krožnik sadja in rokavice sem dobil!«

»To je bil Miklavž res priden,« je pohvalil eden izmed poslušalcev. »Kaj pa parkelj. te je ošvrknil s šibo?«

»Pri nas je bil Miklavž brez parkeljna. Veš, jaz se parkeljna bo-

jim,« je sramežljivo priznaval Janko.

Bahavi Ladko Malič je molče poslušal, potem pa se je namrdnil in rekel:

»Hm, prava reč! Jaz sem dobil mnogo več! Nogavico sadja, čevlje, rokavice,« — tu je utihnil, kakor da išče v spominu — »da, in torto in še takole veliko šibo iz sladkor-

ja« ter je kazal z rokami njeno dolžino.

»In si jih takoj dobil z njo, kaj ne,« mu je brž zabrusil Jurček.

Toda Ladko je bil v svojem življu.

»Kaj pa šele o božiču! Koliko daril imam že obljubljenih!« je nadaljeval Ladko.

»Jaz tudi!« je kričal spet Janko. Nadaljnji pogovor je pretrgal šolski zvonec.

Vstopil je učitelj in pouk se je pričel.

Učenci so nemirni. V malih glavah jim rojijo pobožne želje, da bi jih Božiček kar najbolj obdaroval. Janko se obrača k svojemu sošolcu in šepeta:

»V odmoru ti povem, kaj bom vse dobil.«

»Repič, ne šepetaj in pazi! O čem se pogovarjata, Koren?« je strogo vprašal učitelj drugega učenca.

»Prosim, gospod učitelj, pravil mi je, da se bova v odmoru pogovarjala.«

»O čem pa?«

»No, o parkeljnu, o Miklavžu in o Božičku!«

»Dobro, da si me na to spomnil,« se je smejal učitelj. »Tudi jaz bi rad vedel, kaj je komu izmed vas prinesel Miklavž; zato napišite domačo nalogo. Vzemite peresa in zapišite naslov: »Kaj mi je prinesel Miklavž.«

Peresa so zaškripala; v zadnji klopi pa se je dvignila roka.

»Kaj hočeš, Rojec?«

»Prosim, gospod učitelj, meni Miklavž ni ničesar prinesel!«

»Kaj pa je tvoj oče?«

»Oče ie brez dela.«

»Hm, danes so težki časi, pravi učitelj bolj zase, gre zamišljen nekajkrat po sobi gor in dol, nato pa pokliče:

»Zorec, vzemi čepico, pojdeš nekam!«

Dolg deček je veselo skočil iz klopi ter odšel z učiteljem pred učilnico. — Razred je medtem šumel od sto vprašanj.

Čez nekaj časa sta se vrnila oba. Deček je sedel spet na svoj prostor in učitelj je držal nekaj za hrbtom: »Rojec, pojdi sem!«

Poklicani učenec je bil z nekoli-ko skoki pri učitelju.

»Tudi nate Miklavž ni pozabil; tole je tukaj pustil za tebe. Vzemil!«

Učenec je vzel obsežno vrečico iz učiteljeve roke in se blaženo smehljal. Ko se je vračal v klop, je radovedno gledal v vrečico.

»Joj, sami bonboni, pa ravno taki, ki jih imam posebno rad,« si je mislil deček in se ni mogel premagati, da ne bi takoj vsaj enega dal v usta.

Zvoni... »Dečki, ne pozabite prinesiti jutri nalogo!« jih je še opozoril učitelj in odšel. Komaj so se za njim zaprla vrata, je vse drlo k Rojcu.

»Daj mi!« je beračilo več ust. In Rojec je razdajal na vse strani, dokler je bilo kaj v vrečici.

»Radoveden sem, kaj ti prinese Božiček,« je rekel Janko Repič.

»Menda nič!« je kratko odgovoril deček, mislil pa si je: »Kaj pa če bi mi vendarle nekaj!«

Iz šole so šli učenci v živo se razgovarjajočih skupinah. Ena izmed njih se prička za to, da prav za prav ni dal Rojcu Miklavž nič, temveč gospod učitelj. Najmodrejši med njimi, Zorec, na vsa vprašanja samo zmiguje z rameni. V drugi skupini ima prvo besedo Ladko Malič:

»Fantje, veste kaj, štedili bomo in kar bomo prištedili, damo gospodu učitelju, da bo tudi Rojec vesel Božička!«

Tako so tudi storili. Nekaj dni pred božičem sta gospoda učitelja ustavila dva učenca, Repič in Malič. Vsa zardela sta mu razodevala svojo skrivnost. Malič je vzel iz žepa nekaj »kovačev« ter jih izročil učitelju. Gospod učitelj, ki so ga imeli vsi radi, ju je ljubeznivo pobožal; to je bilo plačilo vsem za to, da so hoteli pomagati revnemu sošolcu.

Ko je pozvonilo, je vstopil tudi gospod učitelj, se z veselim nasme-

hom ozrl po razredu in rekel med grobno tišino z mehkim glasom:

»Dečki, ponosen sem na vas in vesel, da razumevate bedo bližnjega. Le bodite zmeraj takšni, pa boste nekoč pošteni in vrli možje naše lepe Jugoslavije!«

Vsi so razumeli, samo Rojcu je bilo vse tako čudno.

Ko so se na sveti večer razsvetila okna hiš nasproti Rojčeve in je sto in sto svečk ozarjalo božična drevesca, je tudi Rojčeva mati po-

klicala sinčka v sobo. Deček je presenečen stal pred okrašenim drevescem, pod katerim je ležal čeden, topel suknjič in knjiga, polna prelepih pravljic.

»Kako pridni so tvoji sošolci; vse to so ti poslali po Božičku!« je pravila mati. Šele zdaj je deček razumel tisto veselo vznemirjenje v šoli, od radosti sta mu zdrknili po licih dve debeli solzi, in v njegovi glavi se je zbudila skrb, kako in kdaj jim bo vse to povrnil.

TAJNOST ZVONENJA IN ŠTEVILK

Pri železnicah so uvedeni vidni in zvočni signali, ki jih boste prav lahko razumeli. Železniška proga je razdeljena in vsak del proge se odpre prihodnjemu vlaku šele, ko prevozi prejšnji vlak ta oddelek, odnosno ko je že odbrzel mimo signala.

Vidni signali: To so železni signali (znamenja, semafori), pri katerih je na visokem železnem drogu nameščena ena gibljiva prečka ali pa več. Če stoji ta prečka poševno navzgor, pomeni to »Proga je prosta«, vodoravna lega pa znači »Stoj!« Razen tega je približno 600—800 m pred vsako postajo zaklopna deska (tabla) z zelenim četverkotnikom. Vodoravna lega te deske pomeni »Proga je prosta«, navpična pa: »Glavni signal je na 'stoj!', zato pozor, počasi — stoj!«

Zvočni signali: To so udarci na zvon, ki jih slišimo na postajah; ta znamenja daje najbližja postaja, odkoder prihaja vlak. Za vlake, ki vozijo od začetka proge proti koncu proge, je signal: 2 udarca, ki se trikrat ponavljata. Za vlake, ki vozijo od konca proge proti njenemu začetku: 3 udarci, ki se trikrat ponavljajo. Kje so začetki in konci za poedine proge? To je različno; o tem nas poučuje vozni red, in sicer: Vlaki, ki vozijo od začetka proti koncu proge, so v voznem redu označeni z lihimimi številkami, vlaki, ki vozijo od konca proge proti začetku, pa s sodimi števili. Torej na primer za pro-

go Kočevje—Ljubljana je začetek Kočevje. Za vlake, ki vozijo iz Kočevja v Ljubljano, je zvočni signal: 2 udarca, ki se trikrat ponavljata. Za progo Beograd—Zagreb—Maribor je začetek Beograd. Za vlake, ki vozijo od konca, t. j. iz Maribora v Beograd, je zvočni signal: 3 udarci, ki se trikrat ponavljajo.

Spredaj na lokomotivi na obeh straneh, kjer je strojevodja, so na deščicah številke: tam je n. pr. številka
387029

Prva številka 3 pomeni, koliko osi poganja neposredno stroj.

Drugo število — 8 — je treba povečati za 3 ter pomnožiti z 10; tako dobimo največjo dovoljeno brzino lokomotive v kilometrih na uro. Torej v našem primeru: $11 \times 10 = 110$ km na uro.

Tretje število — 7 — moramo povečati za 10 in dobimo pritisk na eno os v tonah — 17 ton. Če pomnožimo prvo število — 3 — s tretjim številom, povečanim za 10, t. j. s 17, dobimo t. zv. adhezivno (sprejemno) težo na oseh — $3 \times 17 = 51$ ton. Ena tona te adhezivne teže zadostuje za dosego vlačne sile, ki je potrebna za prevoz tovora desetih ton pri vzponu proge od 10 do 1000 m in pri brzini 25 km na uro. Če bi bila lokomotiva prelahka, bi imela premajhno adhezijo (sprijemnost) in njena kolesa bi drsela na mestu. Če pomnožimo adhezivno težo — 51 ton — z 10, dobimo približno delo lokomotive, v navedenem primeru 510 ton (toliko more lokomotiva vleči). Nadaljnje številke podajajo skupino izdelka ter inventarne številke.